

ANNA WRZESIŃSKA, JACEK WRZESIŃSKI

Groby z biżuterią wczesnośredniowiecznego cmentarzyska w Dziekanowicach

Graves with the jewellery from the early medieval burial ground in Dziekanowice

W roku 2019 Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy wydało drukiem w serii Fontes (t. 8:1, 8:2) Biblioteki Studiów Lednickich 2-tomową publikację naukową *Groby z biżuterią wczesnośredniowiecznego cmentarzyska w Dziekanowicach* pod redakcją Jacka Wrześcińskiego. Projekt prowadzony w latach 2018–2019 zakończony publikacją był możliwy dzięki dofinansowaniu w ramach Programu Ochrona Zabytków Archeologicznych ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury (zgodnie z Umową Nr 3203/18/FPK/NID). Projekt jest kolejnym opracowaniem naukowym grobów z depozytem z wczesnośredniowiecznego cmentarzyska szkieletowego w Dziekanowicach, stanowisko 22, datowanego na X–XIII wiek. W roku 2016 wydano publikację *Nummus bonum fragile est. Groby z monetami wczesnośredniowiecznego cmentarzyska w Dziekanowicach* (seria Fontes, t. 7:1, 7:2), zawierającą wyniki badań numizmatycznych, archeologicznych, antropologicznych i metaloznawczych. Nowa publikacja prezentuje wyniki szeroko zakrojonych badań biżuterii metalowej, biżuterii ze szkła i kamieni.

Pozornie biżuteria to tylko ozdoba — ubrań, ciała. Jednak dla badań przeszłości ma ona o wiele większe znaczenie. Biżuteria to identyfikator kulturowy — oznaka płci, statusu społecznego, wyznacznik przynależności kulturowej. W wypadku znalezisk sepulkralnych to także element obrzędowości funeralnej i znak emocji, przywiązania, wzajemnych relacji między odchodzącymi a żegnającymi.

Cmentarzysko dziekanowickie znajduje się w sercu Polski Piastów, w miejscu, gdzie rodziła się Polska, ale tu też stykały się prądy kulturowe płynące ze wszystkich kierunków. Analiza dziekanowickiej biżuterii jest znaczącym elementem świadczącym o kulturze mieszkańców piastowskiej Polski oraz o ich poczuciu estetyki, wrażliwości, preferencjach kulturowych, a także możliwościach i umiejętnościach miejscowych rzemieślników czy o kontaktach z sąsiadami.

MUZEUM PIERWSZYCH PIASTÓW NA LEDNICY
MUSAEUM PRIMORUM PRINCIPUM EX STIRPE PIASTEIA IN LEDNICA



GROBY
Z BIZUTERIĄ
WCZESNOŚREDNIOWIECZNEGO
CMENTARZYSKA
W DZIEKANOWICACH

BIBLIOTEKA STUDIÓW LEDNICKICH
FONTES

8:1

MUZEUM PIERWSZYCH PIASTÓW NA LEDNICY
MUSAEUM PRIMORUM PRINCIPUM EX STIRPE PIASTEA IN LEDNICA



GROBY
Z BIZUTERIĄ
WCZESNOŚREDNIOWIECZNEGO
CMENARZYSKA
W DZIEKANOWICACH

BIBLIOTEKA STUDIÓW LEDNICKICH
FONTES
8:2

Projekt podzielony był na dwa etapy. W pierwszym przeprowadzono szereg analiz fizykochemicznych wybranych przedmiotów biżuterii z brązu, srebra, ze szkła i kamieni półszlachetnych, przygotowano Katalog Grobów z biżuterią i Katalog Paciorków Szklanych, wykonano także analizy antropologiczne pochówków i opracowano Katalog Źródeł. Zaprojektowano również okładki obu tomów publikacji (Wojciech Kujawa). Drugi etap to konstruowanie i redakcja tekstów, przygotowanie i opracowanie rycin, recenzje i wydanie.

Autorami tekstów w niniejszej publikacji są: prof. dr hab. Maria Deka (IAiE PAN Warszawa), dr Tomasz Purowski (IAiE PAN Warszawa), którzy przeanalizowali i opracowali ozdoby wykonane ze szkła, dr Małgorzata Szczepaniak (Instytut Geologii UAM w Poznaniu), która opracowała ozdoby z kamieni, mgr Jarosław Strobin (Muzeum Archeologiczne w Gdańsku), który zajął się analizą ozdób ze srebra, mgr Andrzej Sikorski (Instytut Archeologii UAM w Poznaniu), który opracował fragmenty tkanin towarzyszących dziekanowickim ozdobom, dr Zdzisław Hensel (Laboratorium Bio- i Archeometrii IAiE PAN w Warszawie), który przeprowadził badania metaloznawcze biżuterii, mgr Anna Wrzeńska (Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy), która opracowała materiał antropologiczny oraz mgr Jacek Wrzeński (Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy), który dokonał opracowania archeologicznego biżuterii z grobów.

mgr Anna Wrzeńska
Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
Dział Nauk Przyrodniczych
Dziekanowice 32
62-261 Lednogóra
e-mail: przyroda.aw@lednica.pl

mgr Jacek Wrzeński
Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
Oddział Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie
Grzybowo 10a
62-300 Września
e-mail: jaled@wp.pl